

Ramond Crespo, v kateri sta oče in mati belega plemena, rodili trojčki, ki vzbujajo splošno začudenje, kajti zastopajo tri različna plemena. Eden izmed njih je bel, drugi indijansko rdeč in tretji črn. Imena so jim izbrali po sv. Treh Kraljih, namreč Gašper, Melhior in Baltazar.

Nabiralniki za ideje. General Čang-linvu, pekinški župan, je dal po vseh križiščih stare kitajske prestolice posebne pisemske nabiralnike in je pozval prebivalstvo, naj bi mu skozi te nabiralnike sporočilo svoje ideje glede olupšave in modernizacije mesta. Vseh ljudi, ki bi mu predlagali svoje tozadnevne načrte, pravi župan, ne more sprejeti, pač pa se bo potrudil, da se seznanj z njihovimi pismenimi načrti.

Cesta iz kaučuka. V Zedinjenih ameriških državah je promet avtomobilov in raznih vozov neobičajno velik, radi česar se ceste in pota zelo brzo kvarijo. Da se to zlo prepreči, so oblasti v Uniji prišle na idejo, da ceste potlakajo s kaučukom. Kaučuk se polaga v obliki kock na cesto. Kaučuk je mnogo jačji in odpornejši od lesa, asfalta ali drugih snovi. Razen tega je promet po cesti iz kaučuka povsem neslišen. Kaučuk je petindvajsetkrat in še več trpežnejši od lesa. Istina je, da bo cesta iz kaučuka trajala lahko trideset let in da je ta čas ne bo treba popravljati. Prvi tlak iz kaučuka je bil položen v Londonu leta 1870 in sicer pred kolodvorom Sen Piras. Ta tlak se nahaja še danes v izbornem stanju, tekom šestdesetih let se je obrabil samo za štiri milimetre.

Voščena lutka in londonski lopovi. Londonski lopovi v zadnjem času uporabljajo izključno samo avtomobile, kadar podvzamejo svoje mračne posle. Avtomobil je pripraven, ne le radi tega, da zamorejo zločinci urno pobegniti, marveč tudi zato, da lažje naletijo na kako juvelirsko izložbo in jo potem izropajo. Pred nedavnim časom je neka skrajno premetena lopovska družba uporabila prav premeteno sredstvo, da se izmuzne oblastnim organom. Ko je policija, ki je sledila lopovom v avtomobilu, bila pridaničem neposredno za petami, tedaj je naenkrat padlo iz bežečega avtomobila okrvavljeno žensko truplo. Policijski avto se je ustavil, moške obkolijo truplo in zagledajo na nemalo začudenje, da leži pred njimi le običajna voščena lutka, prevlečena z rdečo barvo. Policija je sprevidela, da je prevarana, toda prekasno. Lopovi so že izginili.

Kopriva uspešno sredstvo proti revmatizmu. Škotski lekarniški vestnik »Pharmaceutical Journal« poroča o zanimivem ozdravljenju težkega revmatizma, ki ga je popolnoma slučajno izvršil nek meščan iz Rosshira. Po predpisih zdravnikov se je solnčil v gorati okolici in je nekega dne v razmišljenosti legel v goste koprive. Opekel se je močno po vsem telesu in se je le z največjim naporom izkopal iz žgočega ležišča. Obupan je prišel k zdravniku prošee ga, naj mu da kako sredstvo proti mehurjem, ki so se mu napravili po telesu. Z receptom je odšel domov, da pošlje koga v mesto po zdravila. Čez

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

267

noč pa so oteklina splahnile in nastopila je lahka mrzlica. Bolnik je zaspal in se zbudil po okrepujočem spancu popolnoma čil in zdrav brez vsakega sledu revmatizma. Ko so drugi bolniki zvedeli za to srečno ozdravljenje, so se hodili pridno valjat v koprive in splošno se trdi, da je to sredstvo vsakemu pomagalo. Znano je, da zdravniki uporabljajo zoper revmatizem mažo iz kopriv (rtica urens), vendar ta maža ne učinkuje tako kakor sveže koprive. — Knajpovci vedo, da je tudi ljudski zdravnik župnik Kneipp stalno priporočal koprive proti revmatizmu.

Dar dijaški kuhinji. Na svatbi Martina Kekec v Moškanjcih se je nabralo za dijaško kuhinjo Din 135. Bog plačaj!

Stotisoče gospodinj pere uspešno s pravim terpentinovim milom Gazela, zato storite sebi dobro, ako ga poskusite tudi Vi. 154

*

Morski strahovi.

Kakor daleč segajo beleške zgodovine, najdemo pri narodih, ki so se ukvarjali s trgovino na morju, pripovedke o morskih strahovih. Vsa pripovedovanja o nepopisno groznih morskih strašilih, ki so bila v srednjem veku na višku, izvirajo že iz starodavnih časov. Pred Kristusom so bili najbolj znameniti trgovci, ki so poznali celotni tedanji kulturni svet, stari Feničani in Kartazani. Na ladjah so trgovali krog afriške obali na jugu ter na severu do Angleške in Severnega morja, odkoder so dobavljali za tedaj cvetoča mesta ob Sredozemskem morju cin ter jantar. Ravno Feničani in Kartazani sta bila ona dva naroda, ki sta razpletla nekatere naravne prikazni ob morskih obalah v uprav bajne pripovedke o morskih strahovih in to le radi tega, da bi se očuvala na ta način pred konkurenco. Stari narodi so bili zelo babjeverni in to lastnost so uporabili nekateri spretni pomorski trgovci, da so se znebili vsake konkurence z razširjanjem bajk o strahovih v tem in onem morju ali zalivu. V naslednjem hočemo podati nekaj vzgledov morskih strašil, ki izvirajo iz davnih stoletij pred Kristusom, v koje je verjel srednji vek in so se ohranile do danes.

Magnetni gori.

Rimski pisatelj Plinij (rojen leta 23 po Kristusu) omenja dve magnetni go-

ri, ki sta ob morski obali ob izlivu indijske reke Indus v morje. Po Plinijevem opisu čuva ena gora lastnost, da vleče železo nase, druga ga odbija.

Ta bajka se je posebno razširila v srednjem veku med pomorščaki, ki so se presneto izogibali morij krog obeh Indij, ker so trdno verjeli, da vleče ena magnetna gora ladje, ki so zbite ter zvezane z železjem nase, druga jih pa meče med skalovja.

Kako je nastala pravljica o magnetnih gorah? Kitajcem je bila znana davno pred Kristusom magnetna igla v kompasu. Kitajski trgovci so sto in stoletja trgovali po Indijskem Oceanu.

Zgodovinsko dokazano je, da je obiskalo kitajsko odposlanstvo na ladjah v drugem stoletju po Kristusu vzhodno obal Afrike in pripeljalo od tamkaj na Kitajsko prvega nosoroga. — Magnetno iglo in kompas je prejel zapad od Kitajcev še le v srednjem veku. In ko so opazovali kazanje magnetne igle, so se spomnili nehote na Plinijevo pripovedovanje o dveh magnetičnih gorah, ki uravnavata kompasu smer.

Še le v 16. stoletju je izginil strah pred magnetičnima gorama in se je oklenila pomorske trgovine druga bojazen pred

zgoščenim morjem,

po katerem je izključena vsaka plovba. Bajka o neprodinrem zgoščenem morju izvira iz 6. stoletja pred Kristusom in jo je razširil Kartazan Himilko, ki je priplul do Angleške in še dalje, odkoder je dobavljal domovini v Afriki cin in dragoceni jantar. Strašilo zgoščenega morja je bilo rojeno zgolj iz bojazni pred konkurenco.

V resnici so še danes deli morja, ki so poraščeni na vrhu z gostimi morskimi rastlinami, ki so pomenjale za jadernice nevarnost, a se jih je lahko ogniti. Zgoščeno morje je otrok strahu pred konkurenco.

Zatemnelo morje.

Tretje pomorsko strašilo je bila bajka o zatemnelem morju, ki je poguba za ladje ob afriški obali krog današnjega Maroka. Stari narodi so pripluli po morju ob obali zapadne Afrike le do rta Bojador, kjer je bil tedaj konec sveta. Do 15. stoletja se ni upal nikdo preko omenjenega rta, ker dalje je sama noč — torej konec sveta. Še le portugalski princ Henrik pomorščak ja

plul dalje od Bojadora in prinesel na Portugalsko vest, da bivajo dalje zamorci in sta bujno razvita rastlinstvo ter živalstvo.

Pravljica o zatemnelem morju se je rodila iz dejstva, ker ravno ob afriški obali nastopajo gosto megleni dnevi v poznem poletju in to radi tega, ker valijo morski toki mrzlo vodo iz dna morja na površje. Pri spremembi vodne temperature nastopajo goste megle.

Rt Dobrega upanja in rt Hoorn.

Gleboko v 17. stoletje so plašile morská raziskovanja in plovbe povesti o grozotah rta dobrega upanja (Cap der guten Hoffnung) na najbolj južni točki Afrike in krog rta Hoorn na koncu Južne Amerike. Teh rtov so se ogibale vse ladje radi tega-le: Po morju krog Dobrega upanja so morske gladine, kjer vlada popolna tišina brez vetra in jadernica ne more naprej. Nekoliko proč od tega opasnega brezvetra je vetrovni pas, ki lahko žene jadernico naprej z največjo brzino. Takorekoč vzporedni pojav tišine in vetrovnosti je bil dolga stoletja strah, katerega si niso mogli razlagati plovcí.

Ob rtu Hoorn molí iz morja več za ladje skrajno opasnih koraljnih čerí. Pomorščaki, ki so se vračali iz morij ob Južni Ameriki, so pripovedovali, da so videli na morju ob Hoornu jadernico, katera tiči z razprostrtimi jadrí na peči in ne more že bogznaj koliko let nikamor naprej.

Italjanska jadernica »Choronna d' Italia«, ki je hotela razvozljati uganko z na skalo prikovano ladjo, se je razbila ob tamošnjem koraljnem skalovju. Še le norveška barka »Servia« je v novjšem času ugotovila, da ni ona zagnetna jadernica z vedno razprostrtimi jadrími nič drugega, nego bela koraljna skala, ki izgleda od daleč kakor ladja, ki je nasedla. Še le po tem razvozanju so zabeležili Amerikanci na pomorski zemljevid ob rtu Hoorn odredilno pripombo v sebedah: »Skala, ki je podobna jadernici.«

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

»Flugs« kose s kosirjem I. VIDEMSEK, MARIBOR, Koroščeva, cesta 36. 110

Licencovanje bikov v letu 1930. Letos se vrši redno licencovanje bikov v srezu Maribor desni breg v sledečem času in vrstnem redu: I. Za okoliš bivšega okrajnega zastopa Maribor, v torek dne 8. aprila ob 8. uri v Sv. Lovrencu na Pohorju pri gostilni Koder, ob 14. uri v Rušah pri gostilni Mule; v sredo, dne 9. aprila ob pol 10. uri v Slivnici pri gostilni Lesjak, ob 14. uri v Mariboru pri gostilni Mesto Trst na Tržaški cesti. II. Za okoliš bivšega okrajnega zastopa Slovenska Bistrica v četrtek, dne 10. aprila ob 10. uri v Spodnji Polskavi na sejmišču, ob 13. uri v Slovenski Bistrici na sejmišču; v petek, dne 11. aprila ob 8. uri pred gradom Statenberg pri Makolah, ob 13. uri v Poljča-

nah na sejmišču. — Licencovanje bikov v srezu Maribor levi breg: I. Za sodni okraj Maribor levi breg v torek, dne 1. aprila: ob 8. uri v Jarenini pri gostilni Cvilak; ob 10. uri v Št. Ilju v Slov. goricah pri gostilni Dimnik, ob 12. uri v Pesnici pri gostilni Kerenčič, ob 14. uri v Zgornji Sv. Kungoti pri gostilni Senekovič, v sredo, dne 2. aprila ob 9. uri v Mariboru na živinskem sejmišču, ob 15. uri v Selnici ob Dravi pri gostilni Horvat. II. Za sodni okraj Sv. Lenart v Slov. goricah v četrtek dne 3. aprila ob 9. uri v Št. Lenartu v Slov. goricah na sejmišču, ob 13. uri v Draževrhu.

Hoče. Dne 7. januarja t. l. je g. ravnatelj Priol otvoril sedemtedenski kmetijski tečaj v Hočah. Odziv na vabilo k udeležbi je bil prav razveseljiv. Oglasilo se je krog 70 mladeničev in mladenk, moži in žene, ki so tudi precej redno obiskovali predavanja, ob nedeljah je bilo včasí čez 120 poslušalcev. In ne samo poslušali, ampak tudi posegali so v razgovor, stavili vprašanja, sploh je vladalo veliko zanimanje za razne predmete. Dne 20. februarja je gospod ravnatelj Priol z lepim sklepnim govorom zaključil lepo uspeli tečaj z željo, da bi pripomogel k gosodarskemu napredku našega kraja. Najiskrenejšo zahvalo izrekamo prirediteljem in predavateljem za ves nemali trud. Kakor suha zemlja blagodejnega dežja, potrebuje kmetijski stan vsestranskega pouka, zlasti v sedanjih težkih gosodarskih časih. Iz pravega spoznanja le more priti pravo dejanje, novi časi in razmere zahtevajo novega znanja, naprednih načinov gosodarjenja. Industrija, obrt, trgovina — povsod opazujemo napredovanje, izpopolnjevanje, moderniziranje, da morejo konkurirati z drugimi in si zagotoviti obstoj in razvoj, tudi za kmetijski stan ni drugega pripomočka, kakor se vsestransko izobraževati ter dobro organizirano in vztrajno ter vzajemno vršiti svoje velevažno delo!

Ozke ali široke brazde? V Ameriki zajemajo tako široke brazde, kolikor plug doseže, radi česar izorjejo dvakrat toliko, kakor to delajo na Angleškem, ko orjejo ozke brazde. Resnica je, da ozke brazde imajo mnogo dobrega v sebi. Zrak, toplota in hlad laglje prodira skozi ozke brazde in taka njiva se da lepše in primernejše pobratati.

Kako je s sadjarstvom v Ameriki? V Ameriki se izvaja čimdalje večja propaganda, da se nasadi čim več sadja, ker sadje nosi mnogo večji dohodek kakor vinarstvo in poljedelstvo. Tako trdijo Amerikanci, da pet hektarjev zemlje nasajene s sadjem da večji dohodek nego štirideset hektarjev posejanih s pšenico ali koruzo.

All se sme s kravami voziti? Pri malih gosodarstvih pridno vozijo s kravami. Običajno prevladuje mnenje, da je krava pripravna za delo le na malih kmetijah in da bi vpreganje krav pri večjih posestvih imelo škodljive posledice. Poskusi so pokazali, da tudi na večjih kmetijah, kakor pri spomladni in jesenski setvi, tako tudi pri žetvi, se dajo krave s pridom uporabljati za delo. Res, da radi tega izgubijo nekoliko na mleku, toda če primerjamo to malo škodo z veliko koristjo, ki jo imamo od vožnje, pridemo do zadovoljivih zaključkov. Na Hessenskem sem videl celo pri veleposestvih (graščinah) ponajveč le s kravami voziti. Imenovana posestva obsegajo po 250 in

še več hektarjev ter redijo od 70 do 120 prekrasnih in težkih krav švicarske in holandske pasme. Pri spomladni in jesenski setvi ter ob žetvi se izbere 20 do 25 krav, katere so že dva ali tri mesece po teletu. Ne izbira se torej krav, katere so še le pred kratkem povrgle, in visoko nosečih tudi ne. Od teh jih dela potem polovica predpoldne, a ostale popoldne. Pri plitvem oranju ali za lažje tovore zaprežejo par krav, pri globokem oranju ali težkih tovorih zapregajo dva ali tri pare. Ob času dela polagajo kravam priboljšek, ki obstoji iz zrna ter suhe klaje. Delo gre tamkaj urno, a živini ne škoduje. Tri mesece pred teletom in tri mesece po teletu krav ne smemo zapregati. Potemtakem je mogoče s kravo delati 6 mesecev. Izguba na mleku ni posebno značilna. Na imenovanih hessenskih veleposestvih se je preizkusilo, da je krava, ki je delala, dajala mleka le z malo razliko, molzla je dnevno 4.95 l mleka, dočim ga je dala stoječa v hlevu 5.3 l. V vročih, soparnih kakor tudi v hladnih in mokrih dnevih, molzejo krave, ki vozijo, znatno slabše. Z ozirom na to je boljše v sličnih dneh krav ne zapregati. Končno, ni nam treba hoditi niti po primer na Hessensko, premostrimo zapreganje krav na Čehoslovaškem ali pa pri naših kočarjih. Tudi ti vozijo s kravami. Običajno jih tudi dobro krmijo, zato prav dobro molzejo. Oni dostavljajo na trg mleko ter sirovo ali kuhano maslo v toliki količini, da si ustvarjajo iz tega lep hišni dohodek. Videti je skoro, da je vožnja in gibanje kravam le na prospeh. Delavne krave ne izgubljajo ne na mesu, le nekaj malega na živi teži, kar prihaja od tega, ker imajo manj tolišče. Na oteltev tudi, če se s kravo primerno vozí, nima delo kvarljivih posledic. — Dr. Bachans je po opazovanju prišel celo do zaključka, da so vozne krave v pretežni večini lažje povrgle, kakor one, ki so se le malo gibale. Gibanje je k prospehu živine važen činitelj, radi tega kravi ni škodljivo, ako se zapreže k delu, ki ne prekorači njenih moči.

*

Iz zakona o zatiranju škodljivcev.

Pred kratkem je stopil novi zakon v veljavo, ki ureja zatiranje bolezní in škodljivcev kulturnih rastlin. Vsak posestnik bi se moral seznaniti z določili tega zakona, da se bo znal ravnati po njih.

Dolžnost vsakega imetnika zemljišča je, da prepreči rastlinske bolezní in da zatira bolezní in škodljivce vseh kulturnih rastlin. Zakon nalaga prav enake dolžnosti lastniku, uživalcu in zakupniku dotičnih parcel.

Vsak posestnik mora z lastnimi močmi in z lastnimi sredstvi zatirati pravočasno bolezní pri rastlinah. On mora sodelovati pri skupnih ukrepih zatiranja, če ga občina ali sresko načelstvo pozove in se mora pokoravati predpisom onih, ki vodijo borbo zoper škodljivce. Vsi morajo prijaviti vsak slučaj,